

HORGAS BÉLA

Pamflet és fohász

Pamflet és fohász ez az írás, mert mi más lehetne,

így hozza, kényszeríti ki, ejti szerét, kanyarítja elem még vértelen húsából, fújja szemembe füstös hajzatából szelesen a tavasz: fölvezelve facsarja papíromra, kajlán, felemásan; tessék!

verses írás, mert különben pamflet és fohász benn külön világ lenne, mert nem zagyválható egy kosárba a kos meg az ára, mert a korszak kevercse amúgy is kétes, műfajtalán, rosszul vegyül; fortyog a massa, hideg a habja, nem olvad eggyé, lötyög az egész, zihál, puffra játszik (nem is játszik), szétveti héját (nincs is héja), blöfföl, álltában trappol, fölbukik és nem szégyelli, fénytelen, darabos, alvadt, nem lényegül újjá, nem leli a Más gyönyörű hevét, talán nem is akarja, akarása nem akarás (vak a ló, se takaró, se vakaró), folyvást ugyanaz, nincs helye, fonákja is tele, tolul körül, belül, alul. Vigyorog az ősgombóntó. Csikorog minden eresztékünk, nincs épülésünk, kiég mindkét végünk; fohászokdjatok, szétszórt, szenes szemcsék; ragasztónk csak a vers lehetne, összeforrasztó fényűzésünk.

Pamflet és fohász: löködöm köztük ármányosan, kormányozhatatlanul, áprilisi capricciók sírós-nevetős bakugrásaival. Olvastam a szavakat: szükséges, hogy vers írassék, mert különben meggörbülne a világ gyémánttengelye; ifjú voltam, elhittem, jól tettem, írtam, kinek kell? Ne hidd, hogy senkinek. De a tengely, az a gyémánt, elgörbülve kattog, füllel is hallod; forog még, forog, jár – végére-e? Mióta már – és meddig még? Nem tudhatod. A porba nézz. A por sem egynemű. A megromlott, bűdös műporba keverve jobbratörésünk hamuja is ott kereng. A vers – ragasztó. Nem tudják? Nem élnek vele? Akkor is az. Vigasz minden éjbeomlás előtt. Nedvek reménye.

Pamflet és fohász: a gyémánttengely görbe, de ámulni lehet. Hol vagyunk? Látjuk. Társaságban. Van ragasztó – s van ripők fogyasztó, rőt és reves, van magya-rázat, -rázás és -rozás, hozomra -kodnak, -kednek, adnak a leg-nek; nálam buzgóbb pamfletisták gágognak miféle listát, megtértenének, meg és ki; bevakolnak, ha kimagoltak, ha báván hagyod, hogy agyad kimossák és befessék, ébredj, dögölt a festék, szüntelen a diadal: – magyar, magyar; ezt hallom egyre, ó, feltörnek így sokan a sokból, mint hiú bakancs és buta félcipő, letörnek, le; mindig azt gondolod, hogy nincs lejjebb már; van, van, burjánzanak a le-lemények, ott van lenn a lényeg, a „magyar aszfalt”, olvastam a szavakat, néztem az utcán, láttam a táblán, ízlelgettem, kimondtam, elzenéltem, magamra vettem, a magyar aszfalt megült mélyen bennem, megalvadt a teknő alján, hörögtem ripacsként: „Az falt fel s ma is az fal!”, viharzott alattam a magyar aszfalt, asztaltáncoltatók páholyokba gyűltek, fölment a függöny, néztem elrévedve, ahogy kell, kicsit idiotán, a város meg különbnél különb táblákkal volt tele, táblák és sebek, a tavasz viszketősen, mohón mutogatja, ki vagyunk táblázva, be vagyunk aggatva, táblás a házunk, az álmunk, eladó, zúg a magyar aszfalt s ha zúg, majd megvalósul: hazugság megint; megijeszt;

állok lenyűgözve, nyögvenyelésem pamflet és fohász, fájás, papíromon papírszárnyú madár, papírtollát hullató, ha ráírnám, hogy halihó, semmit sem jelentene, nem volna sem vége, sem eleje, csak tartana, lenne;

istenem, sólnék jobb szó híján.

Kalapzsír

A világ, mint hajzsírtól mázsás fekete kalap - gondoltam hajnalban bátran, még félálomban, persze. Ez a legjobb sáv a merszre. Elő verte ablakom, döngölte szél, a kalap alatt hideg halak úsztak, igen, ez ilyen világlás volt, a homályban: elvtelen és néma tapogatás-tipográfia. Szövegkép. Menete, ahogy néztem a papíron, mentében öltött formát. Szavai a normát betartották. Lesz-e kilengés? - búgott a kérdés, mint kaputelefon, mint vízbe fült hajókürt. Ha rossz hírt hoz, gondoltam, hajnalban csak akkor szól.

A kalap terében, alant, hol a haj kileng, ha hosszú, egy hang azt mondta: baj van. Kocsinkat mentében egg részeg összetörte s elment. Talán valami bosszú? A csattanásra felriadtam. Füstölt a papír alattam. Éreztem, megyünk, oldalról és hátulról jöttek belénk. Kalapzsír csorog a fékből. Bevág a világ, a műszerek hideg halakat jeleznek. S nem vagyunk biz, tosítva. Sem a csont, sem a bádog. Nem érünk annyit, bár ez se biztos. Az álom állványzata eldől, szövegből a szögek, betűk és számok szanaszét gurulnak. A nullák. Igen, azok... Miért, te mire gondolsz? Hogy véd-e papírmentéd? Hogy mi történik, ha felöltötted, de a különbséget az átizzadt szalag kopásában véled? Ha fejed, mint hajlék, szavak háza: vak halak rémült halandzsája? Látható: a halas időkalap vállig rántva, halásza arctalan; ki az? Nem tudom. Fölbúg lentről a kaputelefon, az esőverte sáv.

Lemegyek, Lejjebb. Nézem a roncsot. Névjegy sehol. Hát elfeledte a kalapos, mellényes úrvezető. Vagy kilengett. Szándékosan. A pénzre ment, hogy el ne menjen a pénze, ezért ment el: lépett olajra. Valóra váltott. A világstruktúra hajtja erre ma, érzi bőrén a póre anyagi érdek nyomását, hallja a hangot: Hajts el. Állj odább. Állok báván. Idébb. Hátha visszajön, hogy: bocsánat. Nem jön. Tanácstalan vagyok. Tosnélküli, bizvesztett. Papírmellényem is elszakadt, nem tudom, hogy mit gondoljak, tegyek, hát csak mellényelek, nyúlok, a szakadtban, holott érzem, hogy most történik valami, most éppen. Mikor? Most fordul. Mi? Bundás hölgy jön arra s megfelelel, mert azt mondja, ó, kérem, ó, a koci garázsban tartandó, ott nem éri baj.

Ez az, gondolom, ez történik. Most ez a menete. Egyenes. Kíméletlen. Gurulnak a nullák. És nincs tos, nincs bocsánat. Nem tér vissza a kocsitörő. Mi mást tehetnél: vásárolj garázst magadnak s ne csodálkozz, de csatlakozz a hadhoz. Garázs nélküli autóval még nem vagy a középosztály tagja, vagy ha vagy is, csak amolyan perifériás közép-tag vagy. Még mindig. Már megint. Kétes vagy, mint kalapzsír. Bizonytalan pálya, rendszertelen jövedelem, lebegő életvitel - gondolkozz, fiam! Holnapra megeshet, hogy autód végképp lerobban. Az ilyen kalandok nemcsak a pénztárcát vékonyítják, de a koci életét is megrövidítik. Képes vagy-e újat vásárolni? Mert ha nem: elindultál a lejtőn - lefelé.